

SEZGİN IRMAK

ZEHR-i BAL

Her Ask Kendini Ele Verir!

pörtakal

GÜLÜN CANI YANAR MI?

Üsküdar ilk kez bu kadar sakin bir sabaha uyanmıştı. Kuşlar, at arabaları, simitçiler ve daha birçoğu sanki aralarında anlaşmış gibi çıt çıkarmadan bu sükûneti koruyordu. Belki de herkes bugün yaşanacaklardan haberdardı, kim bilir...

Rüzgâr, içine çektiği gül kokularını Üsküdar sokaklarında gezdiriyor, ardından bu rayihaları kayıkhaneye kadar getirip uykusuz balıkçıların ve çeşitli askerî mürettebatın yüzüne çarpıp onlarda derin bir kara özlemi uyandırıyor. Bütün bu sükûnetin sebebi; baş döndüren, iştahlı kokusuyla etrafa yayılan ilkbaharın habercisi zamansız açan güller olabilir miydi?

Kadı Rauf Efendi Konağı'ndan yükselen dumanlar, kayıkçıların ve sabah namazını Mihrimah Sultan Külliyesi'nde kılmış, işine gücüne dualarla gitmeye çalışanların dikkatinden kaçmamıştı.

Külliyyeden çıkanlardan biri de Kadı Rauf Efendi'ydi. Herkesin durup baktığı yöne doğru merakla kafasını çevirdi. Dumanların yükseldiği yer kendi eviydi. Yine de paniklemedi. Çünkü sebebini çok iyi biliyordu. "Benim saf, iyi yürekli kızım," diye mırıldanırken yüzünde belli belirsiz bir gülümseme peydah oluverdi. Sakin bir şekilde geniş omuzlarında katlanmış cübbesini düzeltti, yanına

koşarak gelen zaptiye görevlilerinden Necip'i görünce telaşının sebebini anlayıp tebessüm etti. Necip ellerini göbeğinde bağlayarak başını önüne eğdi.

“Efendim!”

Necip'e eliyle susmasını işaret etti Kadı Rauf Efendi.

“Tasalanma evlat, biliyorum.”

Necip bir anlam verememiş, ancak Kadı Rauf Efendi'nin arkasından yürümeye devam etmişti.

“İstediğim hanelerin listesi yapıldı mı?”

“Yapıldı efendim. Dün akşam masanıza bıraktım.”

“Âlâ!”

“Bir de efendim bugün öğle namazından sonra çarşı ziyaretimiz vardı, teftişe çıkacak mıyız?”

İşte o an, hışımla cübbesini toplayıp arkasına döndü Kadı. Necip yutkunarak hazırola geçti.

“Yapılmaması için bir neden mi var evlat?”

“Yok efendim, ben sadece hatırlatmak istedim.”

Kadı Rauf Efendi, Necip'in kızaran yüzünü inceledi bir süre. Otuzlu yaşlarında, gözü kara bir zaptiyeydi Necip. Normalinden büyükçe olan kulakları başına bol gelen fesinin üstüne kadar çıkıyordu. Zayıf yüzündeki kalın ve yukarı doğru kıvrımlı bıyığıyla sert mizaçlı biri gibi gözüküyordu. Zaten onu neşeli görenlerin sayısı da bir elin parmaklarını geçmezdi. Gel gör ki karşısında duran bu çocuğun boncuk boncuk terlemesine bir anlam verememişti Kadı Efendi.

“Bu teftiştten bir Allah'ın kulunun haberi olmayacak Necip!”

“Emriniz olur efendim!”

Bu konuşma hiç yaşanmamış gibi, Sultan’a gönderilecek raporlar için Zaptiye Nezareti’ne doğru yola koyulan Kadı Rauf Efendi’nin ardından hızlı adımlarla yetişti Necip. Etraftaki ahali hâlâ dumanın yükseldiği yere doğru bakmaya devam ediyordu. Bu merak ancak yarınki Cuma Namazı çıkışında son bulacaktı.

Kadı Rauf Efendi’nin biricik kızı Gülpere ile teyzesi Dilruba Hanım konağın bahçesinde büyükçe bir ateş yakmış; üzerine de su dolu iki koca kazanı yerleştirmişlerdi. Gülpere, içindeki fırtınanın izleri yüzüne yansımış, hüznü bir ifadeyle güllerin yapraklarını tek tek koparıyor; önündeki bakır kaba düzenli bir şekilde koyuyordu. Dilruba Hanım ise onun bu hâline gülmekten kendini alamıyor, Gülpere’nin bu alaycı tavrını görmemesi için de yüzünü çarşafıyla kapatıyordu. Daha fazla dayanamayarak kıkırdamaya başladı.

“Ama teyze!”

“Ay vallahi daha fazla dayanamayacağım! Koparıver yaprakları! Sanki canlı canlı tavuğu yolar gibisin kızım, alt tarafı bir gül!”

Gülpere bu cümleyle bir anda irkildi.

“Ne olursun teyze, sen devam et, daha fazla kaldıramayacağım.”

“Üstüme iyilik sağlık! Bu senin yeminin, sen yapacaksın!”

“Başka bir yolu olamaz mı? Sanki canları acıyor...”

O anda içlerini titreten, derin bir ses duyuldu. Bu, Müderris Halim Efendi’den başkası değildi.

“Güllerin canı ne zaman yanar bilir misin kızım?”

Gülpare sevinçle sesin geldiği bahçe kapısına doğru döndü. Ancak soruyu bir kez daha ve dikkatle düşündüğünde yüzü eski hâlini almıştı.

“Koparıldığında mı?”

“Hayır, koklanmadığında...”

Dilruba Hanım üstüne başına çekidüzen vererek ateşin başına geri dönmüştü. Gülpare ise Müderris Halim Efendi'nin bu sözlerini defalarca aklından geçirdi. Tam olarak ne demek istediğini anlamıştı.

Seksen sekiz yaşında, sarıklı ve cübbeli bir alim olan Halim Efendi, elindeki esasını bir kenara bırakıp Gülpare'nin karşısına oturdu. Gülpare gözyaşlarını silerek bir süre eskimiş asayı inceledi. Sonra başını kaldırıp bahçeye göz gezdirdi. Bütün güller koparılmıştı ve bu görüntü ona acı veriyordu.

“Üzülme artık! Unutma, Allah'a bir söz verdin. Sonunda senin de gidebileceğin bir mektep açıldı işte. Yoksa bunun karşılığında güllerini kendi ellerinle tek tek koparıp şerbet yaparak halka dağıtacağına söz veren sen değil miydin?”

“Ama...”

“Üzülme dedim ya... Ne demiş şair bilir misin?”

Gülpare çaresizlik içinde kaşlarını kaldırdı.

*“Bırak ağlasın, yansın güller,
Bakma sen boyun bükmelerine,
Onlar solar, açar, yine güler,
Sen ki güllerin annesi,
İyisi mi sen hep...
Gül yeter!”*

“Ne güzel söylemiş!”

“Ya bir de kökleriyle koparacağını söyleseydin?”

Halim Efendi gülümsedi. Gülpare bir an ağlamayı keserek korkuyla Halim Efendi'nin yüzüne baktı.

“Allah korusun, buna nasıl dayanırdım?”

“İşte! Olaya bir de iyi tarafından bakalım o zaman!”

“Haklısınız hocam. İyi ki geldiniz, yüreğime âdeta su serptiniz.”

O esnada Dilruba Hanım arkalarından yaklaşarak, işlemeli bakır bir sürahiyle Halim Efendi'ye doğru eğildi.

“Kusurumuza bakmayın hocam, henüz soğumadı ama soğuduğunda evinizde afiyetle içersiniz.”

“Allah kabul etsin. Ne zahmet ettiniz.”

Dilruba Hanım başını eğerek yanlarından ayrıldı. Halim Efendi sürahiye elini uzattığında yüzüne doğru bir serinlik hissetmiş, buna bir anlam verememişti. Bir an duraklasa da kendini çabuk toparladı. Sağ başparmağı yoktu Halim Efendi'nin. Sol eliyle de destek alarak sürahinin altından tutup kucağına aldı.

Gülpare de bir yandan gül yapraklarını yavaş yavaş koparmayı sürdürüyordu. Kendisine saatler geçmiş kadar uzun gelen bir sessizliğin ardından utançla Halim Efendi'ye doğru gözlerini kaçırdı.

“Ne zahmeti hocam, zaten size karşı çok mahcubum. Yani nasıl desem...”

“Farkındayım kızım, ben de çok üzgünüm.”

“Ama bu mektebin açılması görüşmemize engel teşkil etmez değil mi? Yıllardır sizden eğitim alıyorum. Birçok şeyi sayenizde öğrendim.”

“Artık senin de öğretme vaktin geldi demek ki. Bak güzel kızım, öğrendiklerini öğretemeyenler unutmaya mahkûmlardır. Ve ancak böyle bencil bir toplum kendisine kan kusturabilir.”

O an Halim Efendi yüzündeki serinlemeyi tekrar hissedip kucağında tuttuğu gül şerbetine doğru şüpheyle baktı. Ve şerbetin yüzeyinde ilginç bir şey gördü. “Haklısınız hocam,” diyen Gülpere’yi bile duymadı. Neler oluyordu böyle?

İşlemeli bakır sürahinin yüzeyinde gördükleri karşısında dehşete düşen Halim Efendi, kendisini izleyen Gülpere’den bihaber, “Kalaycı,” diye mırıldandı.

“İyi misiniz hocam?”

Gülpere telaşlanmıştı, usulca hocasının koluna dokundu.

“Hocam?”

Halim Efendi bir anda dehşet içinde gördüklerinden sıyrılıp Gülpere’ye hüznle baktı.

“Ben, ben... İyiyim. Ne diyorduk? Şey, evet... Bu mekteple beraber sen de muallime çıkabileceksin.”

Gülpere’nin yüzünde bir anda güller açıverdi.

“Yapabilir miyim dersiniz?”

“Neden yapamayasın? Bu Devlet-i Aliyye’nin senin gibi güzel yürekli muallimelere ihtiyacı var.”

Bu konuşma Gülpere’yi o kadar rahatlatmıştı ki zamanın nasıl geçtiğini anlayamadı. Halim Efendi her zaman olduğu gibi yine yapacağını yapmış ve Gülpere’yi tüm kötü düşüncelerden uzaklaştırmıştı. Ancak artık yolcu yolunda gerekti. Halim Efendi elindeki bakır işlemeli sürahiyle bahçeden çıkarken Gülpere’ye doğru son bir kez döndü.

“Gülpare, kızım...”

“Buyurun hocam.”

“Bilmem hatırlar mısınız? ‘Yaratılışımız gereği hepimiz bir imtihana tabi tutuluyoruz,’ demiştim...”

“Söylediklerinizi unutmuyum hiç hocam? Hatta, ‘Her kul ne zaman bu imtihanın içinde olacağını bilemez,’ de demiştiniz.”

“İşte kızım, şimdi senin imtihanın başlıyor. Her bir suali dikkatle oku. Bazen canımız yansa da suali tekrar tekrar okumaktan kendimizi alıkoymamalıyız.”

Halim Efendi sol elinde sürahi, sağ elinde yüklendiği bastonuyla bir iki adım daha attı, ancak tekrar duraksadı. Başını hafifçe sağa doğru çevirerek bir kez daha Gülpare’ye baktı. Nur yüzünü saklayan ak sakalları omzundan gözükmüyordu. Her ne kadar birçok konuda Gülpare’yi uyarmak istese de hayatına müdahale etmenin yanlış olduğu kanısındaydı. Ancak kendi kızı gibi sevdiği Gülpare’yi mutlu görmek belki de bu hayattaki son isteğiydi. Bu yüzden yine de bir şeyler söyleyip onu uyarma isteğinden kendini alamıyordu. Şu anda söz konusu uyarılara bir anlam veremeyeceğini bile bile mırıldanması işte bundandı.

“Aşk seni terk ettiğinde gerçek aşkı bulacaksın!”

Gülpare boğulur gibi sağ eliyle gerdanını tutup yutkundu. Kendisinden beklenmeyen bir ustalıkla etrafı gözetleyip sessizce sordu.

“Peki gerçek aşk olduğunu nasıl anlayacağım?”

Halim Efendi gözlerini acıyla kapadı ve ağır ağır ilerlerken konuşmasını sürdürdü.

“Her aşk kendini ele verir. Bir şey yapmana gerek yok!”

Gülpare arkasından gidişini izlerken içinden çıkamayacağı bir düşünceye dalmıştı; aşk.

Bu kelime alevlenmeyi bekleyen körpe yüreğini biraz endişelendirmişti.

Tüm bunlar yaşanırken teyzesi Dilruba Hanım, Halim Efendi ile Gülpare'nin manalı konuşmalarını uzaktan izliyordu; zaten genellikle böyle anlarda onları yalnız bırakmayı tercih ederdi. Aslında bu emir Kadı Rauf Efendi'den gelmişti. Ona göre, Gülpare'nin dilinden anlayıp onu eğitebilecek tek kişi Müderris Halim Efendi'ydi. Keza henüz 18 yaşındayken girdiği buhrandan onu tek çıkarabilen kişi yine Halim Efendi olmuştu.

Dilruba Hanım çoktan bütün gül şerbetlerini hazır etmiş, bahçeyi düzenlemişti. Nihayet her şey tamamdı, hiçbir eksik kalmamıştı. Bunun verdiği övünçle son bir kez bahçeye bakarken kendisini izleyen yeğenini fark edip onunla göz göze geldi. Sanki bilinmeyen bir boşluğa bakar gibiydi Gülpare. Masmavi gözleri ilk kez bu kadar endişeli görünüyordu. Dilruba Hanım bunu hissederek yalancı bir tebessümle işlerine devam etmeleri gerektiğini işaret etti.

O esnada, "Bitti mi kızım, geleyim mi?" diye bir ses duyuldu konağın kapısından. Bu, Gülpare'nin annesi Behiye Hanım'dan başkası değildi.

Evet, ordusunu savaş alanında kaybetmiş ve tek başına onları gömmeye hazırlanan bir kumandan gibi hissediyordu kendini Gülpare. Bahçe savaş alanına dönmüş ve bir tek gül bile kalmamıştı. Yüreğine inen kara bulutlar orada yer etmiş, gitmek bilmiyordu. Kendisini acımasız ve zalim biri olarak görüyordu. Annesi kapı eşiğinde belirince koşarak yanına varıp sınıksız sarıldı ona.

"Hepsi şerbet oldu."

"Tamam kızım, ağlama. Ay vallahi öldüreceksin beni! Tamam..."

"Ama anne kendi ellerimle yaptım!"

"Tadından içilmez o zaman! Tamam tamam, ağlama. Latife ettim canım!"

“Bahçeyi görmeni istemiyorum.”

“Tamam kızım, sen nasıl istersen... Hem bırak şimdi ağlamayı da nasıl dağıtacağımızı düşün. Bence hiç vakit kaybetmeden yanına Dilruba’yı da alıp çarşıya in. Fazlaca bakır bardaklardan alın. Ama şöyle işlemeli falan, en güzellerinden olsun. Tamam mı?”

“Bizdekiler yetmez mi?”

“Olmaz öyle şey! İçen kişi bardağını da armağan niyetine alıp gitsin. Belki yavrusuna, karısına götürür, nereden bileceğiz? Bir iş yaptık madem, tam yapalım.”

“Çok haklısın valideciğim.”

Gülpare ile Dilruba Hanım birbirlerine baktı. Bardak işini hesaba katmamışlardı. Hemen hazırlanıp Üsküdar Çarşısı’na doğru yola koyuldular. Gülpare ara ara güllerin şerbet oluşuna üzülse de Halim Efendi’nin söyledikleri aklına geliyor, yüreğindeki buruk acının yerini tatlı bir sevinç kaplıyordu. Çünkü o artık ilk kız muallime mektebi olan Darülmualimat’ta okuyacak, muallime çıkacaktı. Kendisini tek düşündüren şey ise mektebin bulunduğu Sultanahmet’e gidip gelme meselesiydi. Bu uzun ve yorucu yola da alışacaktı elbet. Gerçi babası Kadı Rauf Efendi’nin söylediğine göre Galata’ya tayini çıkarsa oraya taşınacaklar ve böylelikle mektebine daha rahat gidip gelebilecekti. Bu düşüncelerinden sıyrılıp öncesinde Allah’a verdiği sözü yerine getirmek için çarşıda bakır bardak satan pazar ve dükkânları gezmeye başladı.

Gülpare her ne kadar gülkurusu bir feraceyle kapansa da güzelliğini örten pahalı kumaşlar onun yanında anlamını yitiriyordu. Bütün pazarcılar onu süzüyor, âdeta güzelliğinde kayboluyorlardı. Gülpare ise kimseyle göz göze gelmemeye özen gösteriyor ve konuşmaları, gerekmediği sürece Dilruba Hanım’a yaptırıyordu. Daha yirmi iki yaşına yeni giren Gülpare, altın sarısı saçlara, iri masmavi gözlere, ince ve uzun kirpiklere sahipti. Ufacık burnu, al al parlayan dudaklarının üzerinde güzelliğine derin bir anlam

katıyordu. O, Osmanlı'da hemen hemen tüm cengâverlerin hayır diyemeyeceği ender güzellikteki genç kızlardandı. Gel gör ki o hiçbirine bakmaz, inancı gereği evleneceği insanın bir şekilde karşısına çıkacağını düşünürdü. Müderris Halim Efendi'nin ahlak derslerinden edindiği bir cümleyi kendisine düstur edinmişti; "Bir Müslüman kadının zevcesine verebileceği en büyük armağan, kimseye lütfetmediği samimi gülüşüdür."

Gülpare...

O yaşayacağı acılardan habersiz bakır bardak aramaya devam ederken kaderi onu camlarının kirinden içerisi gözükmeyen kalaycı dükkânına kadar getirmişti. Ancak Dilruba Hanım birden Gülpare'yi durdurdu.

"Dur güzel kızım, bu adam gayrimüslim galiba."

"Onu da nereden çıkardın şimdi teyze?"

"Baksana, camlarını bir şeyle örtmüş."

"İlahî teyze, o kirden öyle! Hem gayrimüslim olsa ne olacak, onu da Allah yaratmadı mı?"

"Tövbe de kızım."

"Ee o zaman teyze? Haydi gel içeri girelim."

Gülpare, Dilruba Hanım'ın kolundan çekiştirerek bu kirli, siyah kapıdan girdi. İçeride, avucuna zor sığdırdığı küçük bir çekiçle elindeki bakırı döven genç bir çocuk vardı. İşine öylesine dalmıştı ki gelenleri duymuşa pek benzemiyor, gözünü işinden ayırmadan çalışmaya devam ediyordu. Bu sefer söze Gülpare girdi.

"Kolay gelsin."

Çocuk yine herhangi bir tepki vermemişti. O küçücük dilini dudaklarının kenarında ısırarak çekiciyle mücadeleye devam ediyordu.

“Kolay gelsin dedim!” diye yineledi Gülpere.

“Ay yok, sağır bu çocuk... Kime diyoruz bakayım biz? HUUU! Yok, vallahi dilimizden anlamıyor. Kesin gayrimüslim bir dükkâna girdik. Başımıza iş açacaksın, yürü gidelim.”

“Dur teyze, hemen öfkelenme, belki gerçekten de duymuyordur.”

Gülpere bu sefer çocuğun kendisini görebileceği bir yere geçti. Yüz örtüsünü açarak on yaşlarındaki bu çırağa el salladı. Çocuk, gördüğü güzellik karşısında bir anda duraksayıp elindeki çekici yere düşürdü. Öylece kalakalmıştı.

“Bizi duyuyor musun?”

Gülpere'nin dudaklarına doğru bakıp ne söylemek istediğini anlamaya çalıştığında, zorlana zorlana, kekeleyerek konuşmaya başladı.

“Duy-mu-yo-rum.”

Dilruba Hanım'ın artık sabrı iyice taşmıştı, sinirlenerek Gülpere'nin yanına kadar geldi.

“Ay nasıl duymuyorsun canım?”

Teyzesini sakinleştirmek için omzuna dokundu Gülpere.

“Dur teyze, dudaklarımı okuyor,” deyip tekrar bu sevimli çırağa döndü. “Ustan yok mu?”

“Ustam müşteriye kadar gitti. Neredeyse gelir.”

“Peki bakır bardaklarınız ne kadar, biliyor musun?”

“Ustam daha iyi bilir, birazdan tekrar gelerseniz kendisi size yardımcı olacaktır.”

Gülpare çocuğun bu durumuna üzülmüştü. Elindeki bez çantadan gül suyu dolu sürahiyi çıkarıp masanın üzerine bıraktı ve çocuğa biraz daha yaklaştı.

“Adın ne senin?”

“Ahmet.”

“Bak Ahmet, burada gül suyu var, bundan içersin tamam mı?”

Çocuk utanarak bir şeyler söylemeye çalışsa da zorlanınca susmayı tercih etti. Gülpare de, aniden aklına bir şey gelmiş gibi, heyecanla Dilruba Hanım’a döndü.

“Teyze bak sana ne diyeceğim! Müderris Halim Efendi’yi yarın akşam yemeğe çağırsak, ona da şu karşıdaki marangozdan bir baston yaptırırsak diyorum. Bugün fark ettim, bastonu oldukça eskimişti; ne dersin?”

“Olur kızım, Kalaycı gelene kadar en azından bu işi halledelim.”

Gülpare ile Dilruba Hanım, bu fikrin tatlı telaşıyla çocuğa hiçbir şey söylemeden dükkândan çıktılar.

Bu sokak Üsküdar’ın en işlek sokaklarından biriydi. Dükkânın hemen karşısında yağ dükkânı, onun hemen yanında ise bir marangoz vardı. Vitrinde güzel işlemeli çeşitli bastonlar, yerde ise birkaç ahşap sandalye vardı. Gülpare vitrindeki bastonları sevinçle inceledi. Gel gör ki içlerinde Halim Efendi’ye layık bir baston görememişti. Yine de heyecandan yerinde duramıyor, şimdiden Halim Efendi’nin vereceği tepkiyi merak ediyordu. Kendisine hayatı öğreten kişiyi sevindirerek bir nebze de olsa borcunu ödeyebilirdi.

“Kolay gelsin.”

Marangoz rafın arkasından ayağa kalktı. Önündeki önlük, kilolarını örtmeye yetmemişti. Gözlüğünü burnuna yerleştirip üstünden baktı.

“Sağ olun, buyurun hanımefendi.”

“Bütün baston çeşitleriniz sadece vitrindekiler mi?”

“Evet efendim, hepsi çok kıymetli ve özeldir.”

Aradığını vitrinde bulamayan Gülpere'nin bir anda yüzü düştü.

“Peki yeni bir baston yapabilir misiniz?”

“Elbette!”

“Peki kaç günde bitirirsiniz?”

“Yani nasıl bir şey istediğinize bağlı...”

“Peki o zaman, gül motifli bir baston yapabilir misiniz?”

“Gül derken?”

“Bildiğimiz gül işte... Kâğıt ve kalem verirseniz çizebilirim.”

“Gülü biliyorum elbet ama, neyse buyurun kâğıt ve kalemi.”

Gülpere yüzüne yerleşen tebessümle, marangozun uzattığı kâğıda bir baston çizmeye başladı. Marangoz da merakla çizimi inceliyordu.

“Bu baston mu?”

“Evet, armağan edeceğim kişinin sağ başparmağı yok. Yani tutma yerini yuvarlak yapıp anahtar oyuğu gibi içini boşaltırsanız rahatlıkla bastonu kavrayabilir.”

Marangoz şaşkın bir vaziyette, yanına destekçi arar gibi Dilruba Hanım'a bakıp tebessüm etti.

“Anlıyorum, açıkçası epey farklı bir baston olacak gibi görünüyor.”

“Evet, bu şekilde yapabilirseniz çok sevinecek. Üzerlerine de şu şekilde güller ve yapraklar eklersek tamamdır.”

“Motifler biraz zaman alabilir. Ama bastonun kalıbını bu çizime göre yapmaya çalışacağım. Vaktiniz varsa lütfen oturun. En azından kaba görüntüsünü çıkarmamda yardımcı olursunuz.”

“Tabii tabii bekliyoruz o zaman.”

Dilruba Hanım ile Gülpare bir süre marangozhanede beklemeye koyuldu. Marangoz hazır olan bir kalıp üzerinden baş kısmını yuvarlak yapacak şekilde, elindeki bir tür iskarpelayla ahşabı oymaya başladı. O sırada içeri apar topar bir genç girdi. Bu, Kalaycı Hamza’dan başkası değildi. Yirmi sekiz yaşında, namıdiğer Bıçkın Hamza... Kara kaşlı, kara gözlü, yanık tenli, zayıf ama geniş omuzlu biriydi. Çenesine doğru hafifçe inen bıyıkları onu kaba biri gibi gösteriyordu. Hamza içeride sessizce oturan kadınları fark etmemişti. Yine gideceği mektebi düşünmeye dalan Gülpare, bu gürültüyle bir anda irkilmişti.

“Selamun aleyküm Rıfat Usta.”

“Ve aleyküm selam Hamza.”

“O nasıl bir baston? Yeni bir model mi?”

“Gül desenli olacak.”

“Hayda! Herkesin ağzında bir güldür gidiyor! Kadının biri de bizim dükkâna şerbetini bırakmış. Ya usta Allah aşkına gülün şerbeti mi olurmuş?”

Marangoz öksürerek susmasını ima etse de Bıçkın Hamza bir türlü anlayamamıştı.

“Neyse benim malzemeler hazır mı?”

“Hazır hazır, al bakalım.”

Hamza müşterisi için yapacağı bakır-ahşap karışımı beşiğin malzemelerini alarak teşekkür etti. Kapıya doğru ilerlerken bir anda

durdu. Gülpare tedirgin olmuştu. Fark etmeden Dilruba Hanım'ın elini sıkmaya başladı.

“Kızım sakin ol!” diye sessizce uyardı Dilruba Hanım.

İşte o an Hamza yavaşça başını Gülpare'ye doğru çevirdi. Şaşkın bir ceylan, gözlerinin içine doğru bakıyordu. Başta hiçbir şey hissetmedi. Ukalalığını soğukkanlı bir gülümseme veya kibarlığıyla kapatabiliyordu. Yüz peçesini acemice örtmeye çalışan Gülpare'ye şaşkınca gülümsedi ve başını saygıyla eğerek selam verdi. Ardından da hızlı adımlarla dükkânına doğru yöneldi. Gülpare arkasından gittiği tarafa doğru uzun uzun baktı.

“Hata sende güzel kızım.”

“Niyeymiş o?”

“Bu kadar iyi yürekli olursan, işte böyle kalbini kırarlar.”

“Ben çırağına bıraktım gül suyunu, ona mı bıraktım sanki?”

“Tamam tamam, bir şey demedik!”

O sırada marangoz, hazırladığı bastonu Gülpare'ye özel bir mücevher sunuyormuş gibi iki eline alarak gösterdi. Yaptığı bu eserle gurur duyar bir edayla سوالini sordu.

“Nasıl olmuş?”

“Muhteşem, elinize sağlık!”

“Bunu biraz daha zarif hâle getireceğim ve dediğiniz gibi etrafına gül motifleri çizeceğim.”

“Gerçekten çok teşekkür ederim!”

“Rica ederim. Şu an elimde acil bir iş yok, yarına bitirmiş olurum.”

Gülpare bunu duyunca sevinçle teyzesinin elini sıktı. Bastonun yarına hazır olma ihtimali onu ziyadesiyle mutlu etmişti. Bu işi

hallettiklerine ve Kalaycı denen ukala adam dükkânına döndüğüne göre artık gidebilirlerdi. İkisi birlikte kapıdan çıktılar.

“Kızım girmesek, başka yere baksak?” diye bir kez daha bir şekilde Gülpare’yi ikna etmeye çalıştı Dilruba Hanım. Ancak Gülpare gitmekte ısrarlıydı. İçindeki öfkeyi her ne kadar teyzesine yansıtmasa da Kalaycı’nın konuşma tarzına oldukça bozulmuştu.

“Gel teyze. Merak etme, hemen çıkarız. Hem başka yerde istediğimiz gibi bulamadık, bunu sen de biliyorsun.”

Gülpare öfkeyle, Dilruba Hanım da endişeyle, kalaycı dükkânından içeri adımlarını attılar. İçeride az önce gördükleri çırak ile Hamza, sanki şerbetle ilgili atıp tutan kendisi değilmiş gibi, bardaklarına Gülpare’nin getirdiği şerbeti doldurmuş; afiyetle içiyorlardı. Onları bu hâlde görünce gülümsemekten kendini alamadı Gülpare. Kalaycı’nın sırtı kapıya dönüktü. Çırak ise onların geldiğini görünce dudağından dökülen şerbeti elinin tersiyle silip muzırca baktı. Duyamasa da Gülpare’nin dudaklarını okumuştı.

“Herkesin ağzında bir güldür gidiyor! Gülün şerbeti mi olurmuş?”

Gülpare belki de hayatında ilk kez bu şekilde birini incitmeye çalışıyordu. Canı yanmıştı ve şu anda tek amacı, başarabildiği kadarıyla canını yakan kişiden öfkesini çıkarmaktı. Dilruba Hanım duyduklarının şaşkınlığıyla bu şekilde konuşmaması için onu dürtse de susturamayacağını gayet iyi biliyordu.

Kalaycı bu sesle birlikte bakır bardağı masaya bıraktı ve oturduğu yerde arkasını döndü. O an daha önce söylediği sözleri yineleyen Gülpare ile göz göze geldi. Dili tutulmuştu.

Sadece, “Gül den şerbet olurmuş,” deyip utanç içinde Gülpare’den gözlerini kaçırdı.

Kendisinin bu hâlini gören esnaf, söz konusu hareketi yapanın Bıçkın Hamza olduğuna hayatta inanmazdı. Çünkü Hamza, dediğim dedik, bildiğim bildik biriydi. Kadın erkek fark etmez, onunla

kimse münakaşaya giremezdi. Asla altta kalmaz, mutlaka haklı çıkmanın bir yolunu bulurdu. Ama bu sefer ne olmuşsa olmuş, yüreğine inceden bir gül suyu damlamıştı.

Her ne kadar çarşıda tutunmak için kaba saba, hatta kabadayı gibi gözükse de istediği zaman bir kadının ruhuna dokunmayı çok iyi bilirdi. Ama yıllar önce annesi ve babası öldürüldükten sonra her şeye olan inancını yitirmişti. O günden beri sonbaharda kuruyan bir ağaç gibi can çekişiyor ve sadece rüzgâra karşı ayakta durmaya çalışıyordu. Yıllar sonra ilk kez burnuna ılık bir ilkbahar kokusu gelmişti. Kendisini bir çiçek bahçesinde hissetti. Ailesinden gelen ve özünde barındırdığı asil adam yeniden ortaya çıkmıştı. Rengârenk kelebekler uçuşuyor, içeri süzülen güneş Gülpâre'nin yüzünü aydınlatıyordu. Gözlerinde kayboluyor, sadece onu izlemek istiyordu. Büyüye inansa bunun en büyük büyülerden biri olduğunu söyleyebilirdi. Bu mevsimi hiç tatmamıştı belki ama özlediğini hissediyordu. Hiç tatmadığı bir şeyi insan özleyebilir miydi?

Şimdi onu ilk gördüğünde hiçbir şey hissetmemesine bir anlam veremiyordu. Çünkü hâlâ gördüğü güzellik karşısında şoktaydı.

Ansızın, “Güllerin canı ne zaman yanar bilir misiniz?” diye sordu Kalaycı Hamza.

Gülpâre ile Dilruba Hanım birbirlerine bakakaldı. Bu soruyu sabah Halim Efendi de kendisine sormuştu. Her nedense Gülpâre bu oyunu sevmişti.

“Koparıldığında mı?”

“Hayır, koklanmadığında...”

“Bu genel bir söyleyiş sanırım,” dedi teyzesi korkarak. Telaşlanmıştı; belli etmemeye çalışarak, Gülpâre'yi kolundan tuttu. Neticede Gülpâre kendisine emanetti.

“Haydi artık kızım sor soracağını!”

Gülpare gözlerinde kaybolduğu bu gençten bir anda kendini alı-koydu. Şaşkındı. İlk kez böyle bir rüyaya dalmıştı.

“Şey...” diye kıvrandı.

“Oğlum biz bakır bardaklara bakacağız,” diye araya girerek Gülpare’yi bu zor durumdan kurtardı Dilruba Hanım.

“Tabii, kaç adet istersiniz?”

“Yüz adet işimizi görür işte.”

“Elbette ama şu an elimde o kadar yok.”

“Ne kadar var?”

“Aslında açık konuşmak gerekirse hiç yok!”

“Siz bizimle latife mi ediyorsunuz?”

“Estağfurullah,” diye kızarıp bozardı Kalaycı Hamza, “ama di-lerseniz yapabilirim.”

“Kızım yürü, başka yerden bakalım.”

Ne var ki Gülpare, “Teyze dur lütfen,” diyerek sessizce kulağına fısıldadı, sonra tekrar Hamza’ya döndü.

“Peki yüz adet işlemeli bardağı ne kadar sürede yapabilirsiniz?”

“Size ne zamana lazımsa hanımefendi...”

“Yarın.”

“O zaman yarına hazır olur.”

“Anlaştık.”

“Anlaştık.”

“Hayır, anlaşılmadık efendim!” diye çıkıştı Dilruba Hanım. “Yarın cuma namazından önceye kadar nasıl yetiştireceksin?”

“Yetiştiremezsem bütün yükünüzü ben taşıyım.”

Genç adamın bu şekilde konuşup az önceki ukalalığında geri adım atması Dilruba Hanım’ı memnun etmişti. Peçesinin altından gülümsedi. Sonra ses tonunu eski sert hâline geri büründürüp, “Bir eksik bile olsa yükümüz senindir,” dedi.

Kalaycı sevinçle, “Bir eksik bile olsa! Anlaştık,” dedikten sonra, masada bulunan boş sürahiyi Gülpare’ye uzattı.

“Şerbet için teşekkürlerimi kabul buyurun lütfen. Sayenizde gül şerbetine olan düşüncelerim değişti.”

“Afiyet olsun.”

Ardından gelen derin sessizlik, Dilruba Hanım’ı endişelerine döndürmeye yetmişti. Gülpare’nin kolundan çekiştirerek ivedilikle dükkândan çıkıp konağın yolunu tuttu. Gülpare ise, “Vay başımıza gelenler!” diye dövünüp duran teyzesine bir anlam veremiyordu.

“Teyze sence de mübalağa etmiyor musun? Yarına yetiştireceğini söyledi işte.”

“Ben bardakta değilim yavrucuğum,” diye mırıldandı teyzesi. Sonra eve kadar Gülpare ile tek kelime etmemeye özen gösterdi. Çünkü Gülpare ile Kalaycı Hamza arasında geçen konuşmanın, bir bardak pazarlığından ziyade, aşkın pazarlığı olduğunu çoktan anlamıştı Dilruba Hanım. Birbirlerine, “Anlaştık,” demelerindeki gizli imayı ikisinin de gözlerinde görmüştü. Dahası bu durum onu fazlasıyla korkutmuştu. Elinde olsa geri dönecek ve verdikleri siparişi iptal edecekti. Ama alın yazısının önüne geçmeye kimin gücü yeterdi ki...

Tek isteği, yeğeni Gülpare’yi hep mutlu görmektir. Evet, bu imkânsızdı. Kendisi de bunu çok iyi biliyordu. Elinde büyüttüğü için ona kimsenin göremeyeceği bir anne şefkati besliyor, hatta çocuğu olmadığı için onu kendi kızı gibi seviyordu. Şimdi Gülpare’yi böyle görmek yüreğini sızlatmıştı.

Yürekte bir sızıyla yaşamamanın ne demek olduğunu en çok o biliyordu. Otuz dokuz yaşındaydı Dilruba Hanım. On sekiz yaşlarında evlenmiş ve yirmi yaşında dul kalarak kardeşi Behiye Hanım'ın yanına taşınmıştı. Kocasını Fuat Efendi, İstanbul'un önemli ve zengin tacirlerindendi. Ancak yaptığı gizli ticaretler başına iş açmış ve onu kayıplara karıştırmıştı. Üstelik üzerinden yıllar geçmesine rağmen hâlâ ortaya çıkmamıştı. Herkes artık Fuat Efendi'nin öldürüldüğüne inansa da Dilruba Hanım eşinin bir gün mutlaka çıkıp geleceğini biliyordu. Umut etmeden kim yaşayabilmiş ki...

Kalaycı yaşadığı şaşkınlığın ardından bardağında kalan gül şerbetini içip son yudumunu fark etmeden ağzında tutmuş; böyle yaparsa şayet, içinde bulunduğu ilkbaharı hiç kaybetmeyecekmiş gibi bir hisse kapılmıştı. Ama bu ilkbahar belki de kendisine sonbaharı geri aratacaktı.

Ayağa kalktı, ne yapacağını bilmez bir hâlde dükkânında bir oraya bir buraya volta atmaya başladı.

“Yarına yüz adet mi dedim ben? Kafayı yemişim!”

Çırak Ahmet de ustasının bu hâlini gülümseyerek izliyordu. Bunu fark eden Hamza bir anda kendisini izleyen çırağının önünde durdu.

“Ne gülüyorsun ulan?”

“Güzel abla!”

“Oğlum bırak şimdi, yandık ki ne yandık! Koş Mahmut'tan kömür kap gel. Vallahi yandık! Yetiştiremezsek rezil oluruz. Bu gece uyku yok, anlaştık mı?”

Ahmet gülerek kafasını salladı ve hızla dükkândan çıktı. Hamza da elinde bulunan malzemeleri gözden geçirmeye karar vermişti. Bir an duraksadı. Bunca heyecan, bunca telaş ne içindi? Alt

tarafı bir sipariş almıştı ve bunu bitirecekti. Kendisini bu kadar heyecanlandıran şey kazanacağı para da olabilirdi. İyi ama meblağ bile konuşulmamıştı, belki de zararına yapacaktı. Peki onu heyecanlandıran, iklimini değiştiren neydi? Dahası Gülpere'nin o bahar mavisi gözlerini her yerde görmeye başlamıştı. Şeffaf yüz örtüsünün ardındaki burnunu, dudaklarını, yüzünü hayal ederken buldu kendini. Toparlanmalıydı, bir köşeye geçip oturdu. Masadaki meyvelere baktığındaysa bir anda yüzü ekşidi. Bu meyveler akşam buluşacağı Semiha Hanım içindi. Hatta bir de giderken kayıkhane taraflarına uğrayıp balık alacağını sözünü vermişti. Beş yıl önce Fransız Konsolosu olan eşini kaybeden Semiha Hanım, Kalaycı Hamza ile iki üç günde bir araya geliyor, tabiri caizse yasak bir aşk yaşıyordu. Aniden Hamza'nın içini bir sıkıntı kapladı. Ve bu sıkıntı, yanındaki tezgâhta yanan kor ateş gibi yüreğini dağlıyordu.

Kafası karışmıştı ama Semiha Hanım'ı kısa sürede unutturdu zihnindeki güzellik. Bu gül şerbetini yapıp getiren kız da neyin nesiydi? Kimin kızıydı? Giyiminden, kuşamından, konuşmasından anlaşıldığı gibi varlıklı bir ailenin kızı olmalıydı. Bunu öğrenmek elbette zor olmayacaktı. Ama ilk önce bu imkânsız gibi gözükken siparişlere başlamalı ve verdiği sözün arkasında durmalıydı.

Bir an zihnindeki bu kalabalık sesleri bastıran konuşmalar işitti. Başını kaldırıp sesin geldiği yöne doğru kulak kabarttı. Üç kişi hararetili hararetili konuşarak dükkânın önünden geçiyordu. İçlerinden biri dükkânının önünde dururken diğerleri kaçar gibi uzaklaştı. Bu silahlı adam gaflette bulunup karalara bürünmüş kalaycı dükkânından dışarısının gözükmediğini düşünerek silahını arkasında tutuyordu. Kalaycı şüpheyle cama doğru yaklaştı ve silahı rahatça görebilmek için eğildi. El yapımı, kapsüllü ve bıçaklı bir tabancaydı. Tabancanın kabzasında bir at başı figürü vardı. Atın gözü kırmızı bir taştan yapılmıştı. Etrafındaki altın renkli çizgiler ise kabzaya ustaca yerleştirilmişti. Hamza bu silahı daha önce gördüğünden emindi. Ortada garip bir şeylerin döndüğünü hissediyor, yaşanacak pisliğin kokusunu buram buram alıyordu.